

Procesualni model

1. oblikovanje dnevnega reda
2. opredelitev alternativnih rešitev
3. legalizacija
4. implementacija
5. evalvacija

STROKA!

- ✓ pomembna je vloga stroke, ker je lahko zamuda pri identifikaciji problema slaba (prepozno za dobre rešitve, zelo dragi hitri postopki → primer Romov)
- ✓ če odločevalce na podlagi svojega pogleda v družbeno stanje policy analitiki hitro opozorijo, je večja verjetnost, da ti pridejo do dobrih rešitev
- ✓ o aktualnem stanju v državi lahko dobimo podatke na internetu (Statistični urad Republike Slovenije → statistike raznih združenj, popisi nepremičnin, gospodinjstev,...)
- ✓ analitik najprej pogleda podatke in raziskave, ki so že bile narejene na določeno tematiko; dodaten vpogled (sodbe strokovnjakov, ki poznajo družbene probleme - informativne sodbe → družboslovni intervju)

Možganski vihar »brainstorming«

RAZISKOVALNE METODE ZA ANALIZO POLITIK

Fink – Hafner, D.

- ✓ iz strokovnjakov izvlečemo maksimalno kar se da - damo jim prosto pot, brez omejitev za določeno temo na začetku → na določeni točki (tisti, ki nas najbolj zanima) pa jim postavimo omejitve → dober output
- ✓ primerno sproščeno okolje, strokovnjaki so skupaj in se soočijo
- ✓ povabiti je dobro strokovnjake z različnimi stališči, ker tako dobimo širši vpogled → o problematiki vemo malo in hočemo celoviti vpogled

»Delphi« tehnika

- ✓ strokovnjaki niso skupaj v prostoru (raziskovalec sam komunicira s posameznimi strokovnjaki)
- ✓ raziskovalec sestavi vprašalnik in ga pošlje strokovnjakom, ti izpolnjene vprašalnike vrnejo; raziskovalec primerja rezultate, naredi sklepe in poišče skupni imenovalec; razpošlje nov tematski vprašalnik,...

Selekcija

- ✓ pri oblikovanju dnevnega reda pride do selekcije, ki poteka po določenih strokovnih in političnih kriterijih
- ✓ tematike, ki niso spolitizirane ali etične (smrtna kazen, splav,...) → ni konsenza med desnico in levico; preglasovanje – v razpravi ne najdejo sprejemljive rešitve (v takšnih primerih se policy analitik spolitizira – zagovarja določeno stran in to ni več prava policy analiza)

1. Drevo odločanja

RAZISKOVALNE METODE ZA ANALIZO POLITIK

Fink – Hafner, D.

- ✓ od ključnih vprašanj čim bližje (npr. ali imamo dovolj časa za analizo → če ugotovimo, da ne, analize ne delamo,...)

2. Tehnika izločanja tematik

- ✓ Odločevalci lahko odpravijo določeno tematiko

3. Matrika priorit

- ✓ nanizamo probleme, tematike, ki jih selekcioniramo in kriterije po katerih izbiramo tematike
- ✓ sistematični način premišljanja (določen kriterij je bolj pomemben, določen manj)

Raziskovalne metode

1. Raziskovalne metode za alternativne rešitve

- (i) viharjenje možganov
 - (ii) delphi tehnika
 - (iii) družboslovni intervju
- } mnenja/sodbe strokovnjakov
- (iv) vrednotenje preteklih rešitev (dvig rodnosti: statistični podatki za identifikacijo problema → analiza analiz oz. metaanaliza preteklih raziskav – v isti državi različne rešitve skozi različna obdobja)
 - (v) mednarodno primerjalna analiza (v isti časovni točki primerjamo države – kakšne so strategije in kakšni so rezultati)
 - (vi) družboslovni eksperiment

Kriteriji za selekcijo:

RAZISKOVALNE METODE ZA ANALIZO POLITIK

Fink – Hafner, D.

- ✓ lahko nam naročnik naroči raziskavo s čim manjšimi stroški
- ✓ kriterije je potrebno opredeliti najprej
- ✓ rešitve: A1
A2
A3
... } naše raziskovanje se lahko konča že s seznamom alternativnih rešitev ali pa alternativne rešitve še vrednotimo

Priporočilo/svetovanje točno določene rešitve: → kako vrednotimo? Npr. ekonomski vidik, metode stroškov in koristi,...

* pisanje scenarijev: proces vrednotenja na podlagi znanih dejstev in sodb strokovnjakov (verjeten učinek)

- za isto problematiko se napiše več scenarijev, glede na to kakšne okoliščine so (npr. eden je optimističen, vse poteka OK – izidi; eden je pesimističen, lahko se nekaj zgodi – izidi,...) → govorijo o 4 scenarijih – naročnikom raziskav naj bi se navedlo vsaj dva scenarija

- pisanje scenarijev je povezano s strokovnjaki (strokovnjaki povejo, kaj se lahko zgodi v prihodnosti, v primeru, da ne pride do preskoka vrednot v družbi)

* matrica navzkrižnih vplivov: na podlagi napovedovanj razmislimo o optimalni rešitvi (če gledamo za nazaj, lahko tudi ugotovimo, kako so se stvari odvijale)

Faze iskanja rešitev za določen problem:

- (i) seznam možnih rešitev se naredi najprej
- (ii) značilnosti rešitve (ali je za nas sprejemljiva)
- (iii) zberemo podatke (že narejene raziskave, če jih še ni, lahko zberemo napovedovalne študije – pisanje scenarijev, mnenja strokovnjakov, kavzalne zveze,...)

RAZISKOVALNE METODE ZA ANALIZO POLITIK

Fink – Hafner, D.

- akademska raziskava: se konča pri točki 3
- uporabna raziskava: moramo še narediti priporočilo ali svetovanje, npr. alternativna rešitev 3 je najboljša, ker...

2. Raziskovalne metode za implementacijo

- spremljanje: kdo se vključuje, zbiranje podatkov po kazalnikih → monitoring (kateri so kazalniki in kako bi prišli do podatkov) → kaj je cilj in kaj so kazalniki
- politološke/behavioristične analize: ko prihaja do problemov

- zbiranje podatkov kako se javna politika odvija in kakšen je problem → odločevalcem se sporoča v čem je problem – formalna evalvacija
- katere so zadolžene ustanove in javnopolitični igralci
- razmerja med njimi
- časovna komponenta (do kdaj je potrebno kaj narediti)
- vprašanje: Ali je bilo nekaj narejeno in kako se to izvaja do sedaj? → policy analiza je lahko svetovalna, saj lahko analitik opozori na nekaj odločevalce
- prikaz ugotovitev: sistematično s tabelami, grafi in slikami,...

3. Raziskovalne metode za evalvacijo

- ✓ preverjanje, če je javnopolitični problem v tej fazi, da se da vrednotiti
- ✓ logičen pristop – ugotovitve: stanje pred uvedbo ter stanje po uvedbi (določi se cilje in kazalnike, po katerih se vrednoti → podatki morajo biti

RAZISKOVALNE METODE ZA ANALIZO POLITIK

Fink – Hafner, D.

zbrani za obdobje prej, sami pa naredimo za sedaj in podatke preverjamo; če ni podatkov zbranih za nazaj, lahko naredimo retrospektivno analizo)

- ✓ treba je poznati cilje javne politike; kazalnike – kako se javna politika izvaja; specifične raziskovalne metode – strokovnjaki, javnomnenske raziskave,...

4. Mednarodno primerjanje

- ✓ primerjave, ki nam razložijo, kako nastanejo določene politike, kakšne posledice imajo,... → kakšne učinke ima določen ukrep
- ✓ ne delamo preizkusov na ljudeh – kvazi eksperiment
- ✓ prednosti: mogoče je teoretsko izoblikovati zakonitosti; razčiščevanje sociološke navlake – nisi pod vplivom ideologije
- ✓ problemi: dostopnost podatkov, primerljivost podatkov, zanesljivost, izbor držav, dopolnjevanje kvalitativnega in kvantitativnega raziskovanja, problemi merjenja ((i) isti instrument – neprimerljivi podatki; (ii) isti instrumenti – problem nezajemanja relevantnih podatkov), problem uporabnosti (primerljivost mednarodnih povezav → Evrobarometer: vzorec, ideološkost instrumenta, kulturne razlike med zajetimi državami – kako so bili podatki zbrani, na podlagi kakšne definicije,...)

Javnopolitična argumentacija

- ✓ racionalno prepričevanje, utemeljevanje (vse kar zapišemo mora imeti argument, referenco)

RAZISKOVALNE METODE ZA ANALIZO POLITIK

Fink – Hafner, D.

- ✓ afirmacija in kritika (argumentacija za politiko in kontrapolitiko)
- ✓ vedno moramo upoštevati argumente za in proti – celostno zajetje informacij
- ✓ **BISTVO**: poleg utemeljevanja z referencami tudi politike vseh strani: za in proti
- ✓ za vsako alternativno rešitev povedati kaj je dobro pri tej rešitvi in kaj je slabo

Strukturalni elementi policy argumenta:

- ✓ policy relevantne raziskave
- ✓ policy zahteva
- ✓ jamstvo
- ✓ spodbijanje
- ✓ opora (vsak argument za in proti mora imeti osnovo)
- ✓ kvalifikatorji

Načini policy argumentacije

- ✓ **avtoritativni** (poosebljamo strokovno avtoriteto – sklicujemo se na določeno teorijo, članek)
- ✓ **statistični** (podatki, ki so zbrani tako, da jih lahko obdelujemo)
- ✓ **klasifikacijski** (iz znanih raziskav – tipične lastnosti razredov)
- ✓ **intuitivni** (sodbe strokovnjakov – npr. delphi tehnika)
- ✓ **analicentrični** (značilnosti metod in tehnik – prednosti in slabosti)

RAZISKOVALNE METODE ZA ANALIZO POLITIK

Fink – Hafner, D.

- ✓ **pojasnjevalni** (zakonitost o tem, kako se javnopolitični problem definira; znanost)
- ✓ **pragmatični** (politiki nimajo radi novosti, ker se bojijo posledic; podobni problemi in podobne rešitve → tisto, kar je že preizkušeno)
- ✓ **vrednotno-kritični** (npr. rasizem: proti določeni politiki → sprejemljiva sprememba)

policy argument: gre za afirmacijo in za kritiko

Nasveti za dobro policy analizo

1. **KOPLJI GLOBOKO**: historiat problemov; izogibanje »hitremu in umazanemu« delu
 - ✓ ne moremo poznati problema, če ne poznamo zgodovine
 - ✓ analiza ne more biti narejena na hitro → potrebujemo dovolj časa
2. **SPOZNAJ ZAKONODAJO**: praktični izrazi javne politike, ne retorična gesta
3. **UPOŠTEVAJ VLOŽKE**: zmagovalci, poraženci, vrednote, interesi, etični argumenti, egoistični interesi
 - ✓ kdo nastopa v problemu
 - ✓ vsi nimajo enako možnosti (npr. eni lahko financirajo lobiranje,...)

RAZISKOVALNE METODE ZA ANALIZO POLITIK

Fink – Hafner, D.

4. **OPAZUJ »VELIKO« SLIKO; TRENDE:** posamični problemi; širši kontekst
 - ✓ pogledat moramo širšo zakonodajo → ne samo tisto, ki se veže točno na določen problem (lažje razumevanje celotne stvari)
 - ✓ posamični problem je samo en del, zajeti moramo celovit pogled

5. **BODI PREVIDNO SKEPTIČEN DO STROKOVNJAKOV:** predsodki, stereotipi; vedno konzultiraj več kot enega, najbolj tiste z različnimi mnenji
 - ✓ če dobimo rezultate z različnimi mnenji, dobimo celovit pogled
 - ✓ strokovnjak, ki se dolgo ukvarja z istim problemom, se ne sprašuje več, ampak ponavlja stare argumente

6. **BODI PREVIDNO SKEPTIČEN DO »ZDRAVEGA RAZUMA«:** meje znanosti; tudi navadni državljani lahko razmišljajo

7. **ČE JE MOGOČE, BODI PRISTRANSKO NAKLONJEN »MAJHNIM REŠITVAM«:** ožji domet/ciljne skupine; eksperimenti/preizkusi; manj prisilnih vladnih mehanizmov
 - ✓ predlagamo manjše rešitve in jih nato popravljamo, ne pa da naredimo takoj drastično spremembo

8. **IZBERI POLICY TARČE, ZA KATERE IMAŠ REALNE MOŽNOSTI, DA JIH NADZORUJEŠ:** preoblikovanje velikih ciljev v realistične javnopolitične posege; povečanje tolerantnosti in zmanjševanje odprte policijske diskriminacije

RAZISKOVALNE METODE ZA ANALIZO POLITIK

Fink – Hafner, D.

9. **UPOŠTEVAJ, DA IMAJO LJUDJE RAZLIČNE PREFERENCE – POSKUŠAJ VKLJUČITI IZBIRO V JAVNO POLITIKO:** obseg pravic v javnem zdravstvu in izbira osebnega zdravnika
- ✓ vpletati elemente izbire (možnost, da se ljudje sami odločijo, kako bodo izvajali javno politiko)
10. **URAVNOTEŽENO UPOŠTEVAJ INTERESE, VENDAR BODI NEKOLIKO PRISTRANSKI V KORIST ŠIBKEJŠIH, DIFUZNIH INTERESOV:** osredotočeni, organizirani interesi se sami učinkoviteje vpletajo v procese odločanja

Komuniciranje v procesu policy analize

1. NUJNOST STALNEGA KOMUNICIRANJA MED

RAZISKOVALCI IN NAROČNIKI: (so-oblikovanje raziskovalnih ciljev, vzajemno učenje v procesu, so-oblikovanje raziskovalnega procesa – sprotno reševanje problemov)

- ✓ naročnik se ne sme vtikati v raziskavo (v pogodbi se navedejo pravice in dolžnosti analitika)
- ✓ naročnika je vseskozi potrebno obveščati; lahko podaja mnenje, ne sme pa se vtikati v strokovne dele

2. REALNI POTEK POLICY ANALIZE : PRIKAZ

RAZISKOVALNIH REZULTATOV (razlikovanje): oblika

RAZISKOVALNE METODE ZA ANALIZO POLITIK

Fink – Hafner, D.

znanstvenega članka: uvod, ugotovitve, in sklep; glavni tekst naj ima značilnosti znanstvenega pisanja

3. PRIMERNO SPOROČANJE REZULTATOV CILJNIM

PUBLIKAM: zanimanje publike, stopnja strokovne zahtevnosti predstavitve, obseg podrobnosti,...

- ✓ predstavljamo rezultate z razumljivim jezikom
- ✓ glede na znanje publike uporabljamo strokovne izraze in se spuščamo v podrobnosti

4. UČINKOVITO PREDSTAVLJANJE REZULTATOV:

izbor raziskovalca, oblika komuniciranja, časovna in/ali prostorska omejenost, stopnja strokovnosti jezika, zanimivost, kreativnost, dinamičnost, multi medijski pristop, ilustracije, uporaba barv,...

- ✓ dobra predstavitev traja od 10 do 20 minut
- ✓ NE SMEMO: npr. matematični izrazi, če publika niso strokovnjaki s tega področja
- ✓ DOBRO JE: * ilustracije (npr. širši problem in nato ožanje); * prikaz barvnih grafov (prikaz strukturnih deležev); * tabele (npr. mednarodne raziskave)